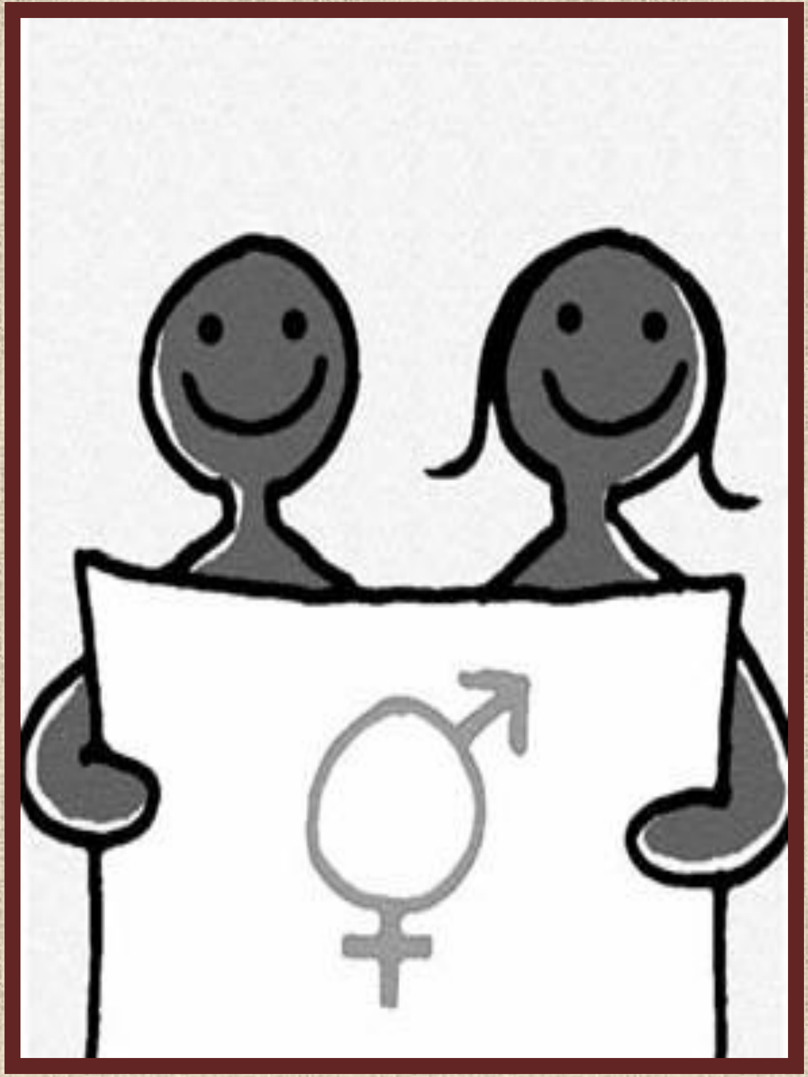

វគ្គបណ្តុះបណ្តាល ទី១ ស្តីអំពីយេនឌ័រ

សេចក្តីផ្តើមអំពីវិធីសាស្រ្តផ្នែកយេនឌ័រ៖ បញ្ញត្តិ និងគោលការណ៍ណែនាំមូលដ្ឋាន

MINISTERIO DE ASUNTOS EXTERIORES Y DE COOPERACIÓN

aecid

Gender Consultancy Creative Development

Open Institute

ការរំពឹងទុក

1. សកម្មភាពឬសភាពនៃការរំពឹងទុកឬសភាពដែលត្រូវបានរំពឹងទុក

2. *(តាមធម្មតាមានច្រើន)* អ្វីមួយដែលត្រូវបានសម្លឹងទៅរកមិនថាជាការខ្លាចបារម្ភ ឬជាក្តីសង្ឃឹមធំៗដែលគេមានសម្រាប់អនាគតរបស់គេ ឬការរំពឹងទុកអាក្រក់បំផុតរបស់ពួកគេ។

3. ឥរិយាបទនៃការរំពឹងទុក ឬឥរិយាបទនៃការសង្ឃឹមជាមុនការគិតទុកជាមុនអំពីអ្វីមួយ។

តើពេលនេះយើងមានក្តីរំពឹងទុកអ្វីខ្លះអំពីវគ្គបណ្តុះបណ្តាលនេះ?

...ការរំពឹងទុកល្អៗ និងការរំពឹងទុកអាក្រក់ៗ

តើយើងរំពឹងចង់បានអ្វីពីការបណ្តុះបណ្តាលបែបនេះ?... ហើយតើយើងខ្លាចអ្វីខ្លះ?

វិទ្យាស្ថានបើកទូលាយ
Open Institute

សូមចងចាំថាអ្នកត្រូវឆ្លុះបញ្ចាំងលើ៖

- តើការរៀនសូត្រនៅក្នុងវគ្គបណ្តុះបណ្តាលនេះអាចជះឥទ្ធិពលលើឥរិយាបទនិងជំនឿរបស់អ្នកផ្ទាល់ដោយរបៀបណា?

- តើយើងអាចធ្វើអ្វីបានខ្លះ នៅកម្រិតផ្ទាល់ខ្លួន និងកម្រិតវិជ្ជាជីវៈ ដើម្បីលើកកំពស់សមភាពយេនឌ័រ?

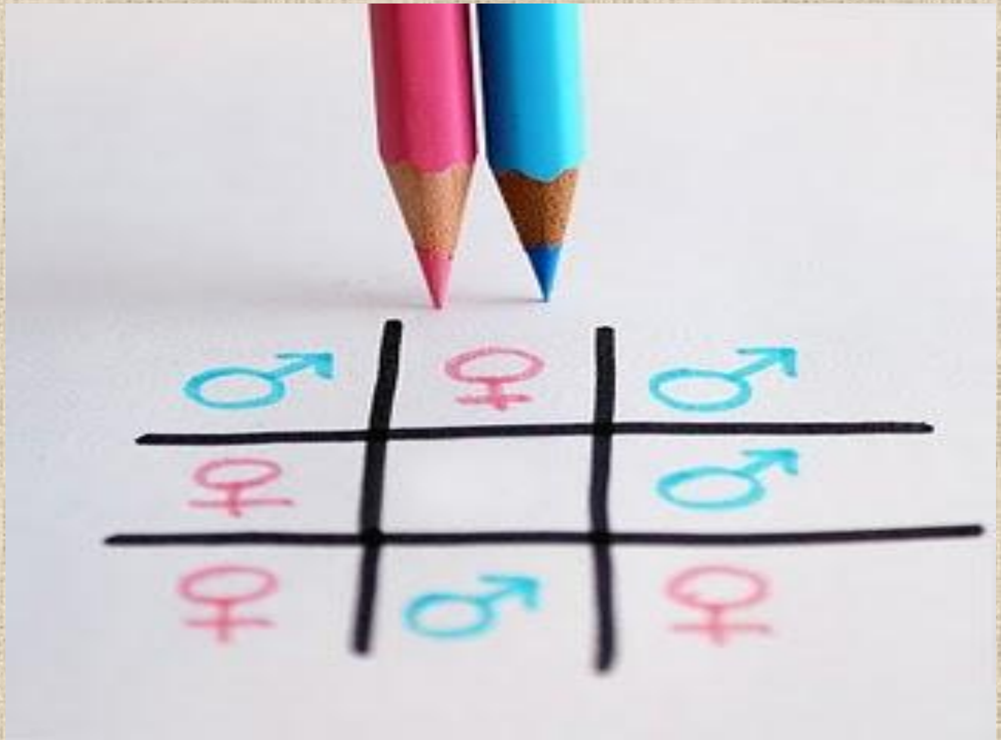

ជាការពិតណាស់ ពួកយើងភាគច្រើនមកទីនេះព្រោះយើងជឿជាក់ថាយើង ត្រូវការយល់ឲ្យកាន់តែច្បាស់ថែមទៀតអំពីអត្ថន័យរបស់យេនឌ័រដើម្បីឲ្យយើងអាចធ្វើការមួយចំនួននៅក្នុងការងារបច្ចុប្បន្ននិងការងារនាពេលអនាគតរបស់ យើង។ ហេតុនេះសំនួរសំខាន់ៗដែលត្រូវសួរមាន....

… ហេតុអ្វីបានជាត្រូវសិក្សាអំពីយេនឌ័រ? ឬបើនិយាយឲ្យចំទៅ…

- តើហេតុអ្វីបានជាយើងគួរបញ្ចូលសព្ទ**យេនឌ័រ**ទៅក្នុងវិធីដែលយើងពិនិត្យមើលទៅក្នុងតថភាពសង្គម?

- តើបញ្ហាយេនឌ័រមានទំនាក់ទំនងអ្វីជាមួយជីវិតផ្ទាល់ខ្លួន/បទពិសោធន៍ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ខ្ញុំ?

បើនិយាយឲ្យចំទៅ វគ្គបណ្តុះបណ្តាលក្រោមចំណងជើងថា សេចក្តីផ្តើមស្តីអំពីវិធីសាស្ត្រផ្នែកយេនឌ័រ៖ បញ្ញត្តិ និងគោលការណ៍ណែនាំមូលដ្ឋាន របស់យើងនេះ មានបំណងសម្រេចឲ្យបាននូវវត្ថុបំណងខាងក្រោម

១

ដើម្បីពន្យល់អំពីសមាសធាតុផ្នែកសង្គមដែលបង្កឲ្យមានវិសមភាពរវាងស្ត្រី និងបុរស

២

ដើម្បីធ្វើបទបង្ហាញអំពីបញ្ញត្តិ និងខ្លឹមសារ
នានា ដែលយើងត្រូវការ ដើម្បីលុបបំបាត់នូវ
ការរើសអើង ដើម្បីកសាងសមភាពយេនឌ័រ
ដោយឈរលើទស្សនវិស័យសមធម៌

មានបញ្ញត្តិ ឬគំនិតជាច្រើនដែលមនុស្សឬ គ្រប់គ្នាច្រើនតែលើកឡើងនៅពេលយើង និយាយអំពីយេនឌ័រ

បញ្ញត្តិសំខាន់ៗ

- ភេទ/យេនឌ័រ
- តួនាទី និងផ្នត់គំនិតសង្គម
- បំណែងចែកពលកម្មទៅតាមភេទ
- សមភាព/សមធម៌
- លក្ខខណ្ឌ/ជំណែង
- សេចក្តីត្រូវការ និងផលប្រយោជន៍ចំពោះមុខ និងជាយុទ្ធសាស្ត្រ
- ការបញ្ជ្រាប និងការផ្តល់អំណាច

ឥឡូវសូមពិនិត្យមើលថាតើមានការរំពឹងទុកអ្វីខ្លះដែលទាក់ទងនឹងបញ្ញត្តិទាំងអស់នេះ?

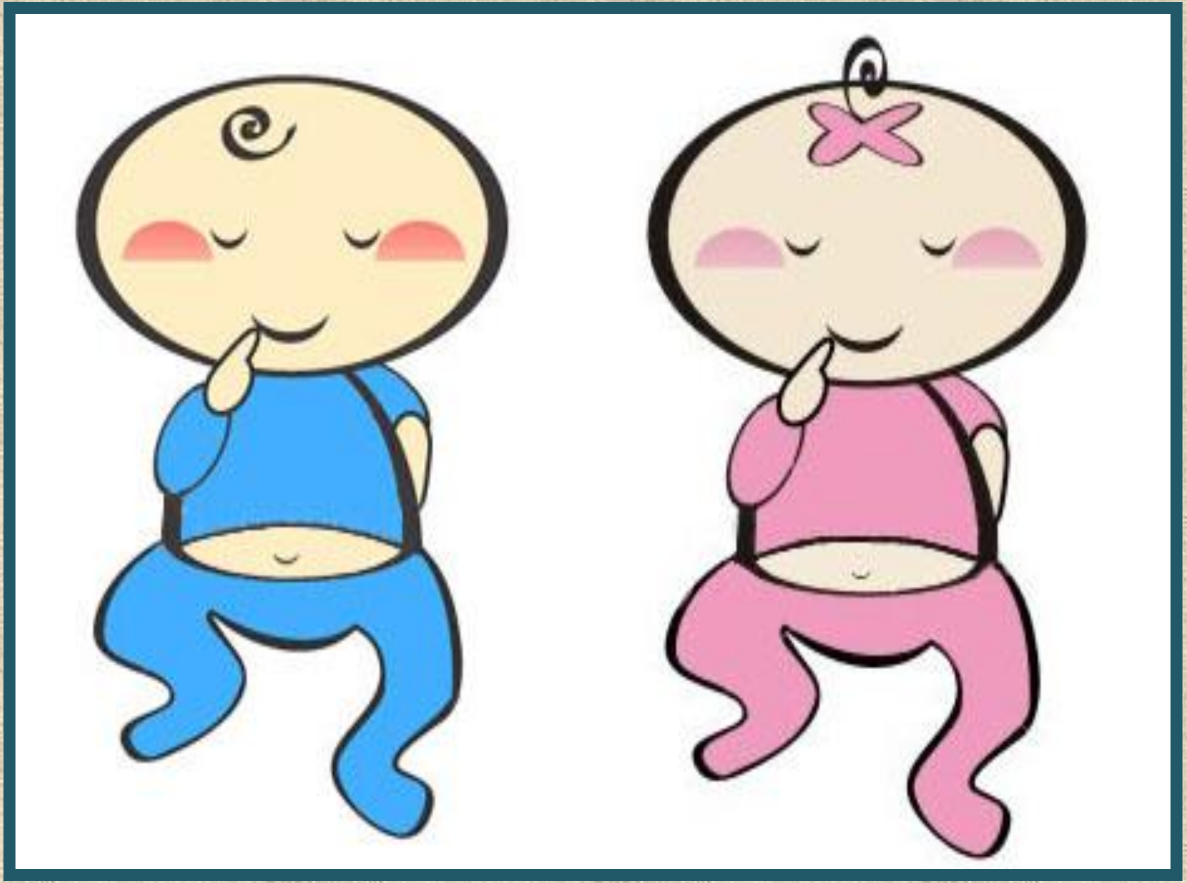

តើរូបរាងកាយនិយាយ ដូចម្តេច...?

ភេទ

ភាពខុសគ្នាផ្នែកជីវសាស្រ្តរវាងស្រ្តី និងបុរស ដែលមានលក្ខណៈជាសាកល ជាក់ច្បាស់ ហើយជាទូទៅមានលក្ខណៈជាអចិន្ត្រៃ។

ទារកកើតមក...ជាប្រុស ឬជាស្រី?

នៅពេលយើងកើតមកភ្លាម **វត្ថុដំបូងបំផុត** ដែលកំណត់អត្តសញ្ញាណរបស់យើង គឺអវៈយវៈភេទរបស់យើង...

ហើយក្នុងនោះមានការរំពឹងទុកពីមុន និងការរំពឹងទុកបច្ចុប្បន្នអំពីអវៈយវៈភេទទាំងនោះ...

សាច់ញាតិរបស់យើងច្បាស់ជាទិញសម្លៀកបំពាក់ដែលពួកគេគិតថាសមស្របជាមួយភេទរបស់យើង ហើយចាប់ផ្តើមគិតអំពីអនាគតរបស់យើង...

ករណីផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ខ្ញុំគឺជាបញ្ហាសង្គម...

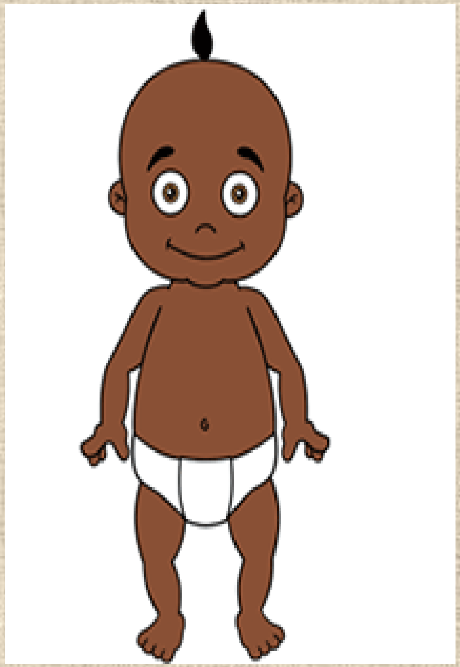

តាំងពីយើងកើតមក ញាណស្តីពីជីវិត
របស់យើងត្រូវបានបង្កើតឡើង។
ប្រសិនបើយើងជាស្រី គេចាប់ផ្តើមឲ្យ
តុក្កតាកូនក្រមុំមកយើងលេង ហើយ
បន្តិចម្តងៗ យើងចាប់ផ្តើមរៀនធ្វើ
ការងារដូចជាបោសផ្ទះ ជូតផ្ទះ លាង
ចាន រៀបចំម្ហូបឲ្យឪពុកជាដើម។

. ប្រសិនបើយើងជាប្រុស យើងច្បាស់ជាមានកូនឡាន បាល់ ហើយបន្តិម្តងៗ យើងរៀនទៅស្រែជាមួយឪពុក ដើម្បីជួយធ្វើការងារគាត់ ហើយក្រោយមកយើងក៏ស្រាប់តែចេះទៅកន្លែងផឹកស៊ីៗ

ជាការពិតណាស់ នេះមិនមែនជារូបភាពជាក់ស្តែងនៃអត្តសញ្ញាណរបស់មនុស្សទាំងអស់នោះឡើយ....

ប៉ុន្តែអ្វីដែលសំខាន់នោះគឺថា **ភាពខុសគ្នានៅក្នុងលក្ខណៈសម្បត្តិផ្នែករាងកាយ** មាន**តម្លៃ** ដែលកំណត់ដោយក្រុមសង្គម ចាប់តាំងពីពេលដំបូងបំផុតដែលគេដឹងថាភេទរបស់យើងគឺជា ប្រុស ឬជាស្រីមកម្លេះ។

ទំនាក់ទំនងរវាងយេនឌ័រនិងភេទ

មនុស្សម្នាក់ៗមាន**ភេទយេនឌ័រនិងអត្តសញ្ញាណផ្នែកយេនឌ័រ**។ ទាំងអស់នេះគឺជាទិដ្ឋភាពផ្នែកភេទរបស់យើង។ ទិដ្ឋភាពទាំងអស់នេះគឺស្តីអំពីថាតើខ្លួនយើងជានរណាហើយទិដ្ឋភាពទាំងអស់នេះសុទ្ធតែខុសៗគ្នាប៉ុន្តែទាក់ទងគ្នា។

ប៉ុន្តែ...

ភេទគឺជាលក្ខណៈផ្នែកជីវសាស្ត្រ។ លក្ខណៈទាំងអស់នេះរួមមានសមាសធាតុផ្នែកសេនេទិចអ័រម៉ូននិងផ្នែកនានានៃរាងកាយរបស់យើងរួមទាំងសរីរាង្គភេទនិងសរីរាង្គបន្តពូជរបស់យើងផងដែរ។

ចំណែកយេនឌ័រ...

- **សំ**ដៅទៅលើការរំពឹងទុករបស់សង្គមអំពីរបៀបដែលយើងគួរគិត និងគួរធ្វើសកម្មភាពក្នុងនាមជាកុមារីនិងកុមារាស្ត្រីនិងបុរស។ នេះគឺជា ឋានៈផ្នែកជីវសាស្ត្រសង្គមនិងច្បាប់របស់យើងក្នុងនាមជាស្ត្រីនិងបុរស។
- **គឺ**ជាតួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវដែលសង្គមបង្កើតឡើងដែលប្រគល់ទៅឲ្យស្ត្រីនិងបុរសនៅក្នុងសង្គម ឬទីកន្លែងជាក់លាក់ណាមួយព្រមទាំងរចនាសម្ព័ន្ធសង្គមដែលគាំទ្រឲ្យមានតួនាទីនិងការទទួលខុសត្រូវទាំងអស់នោះ។

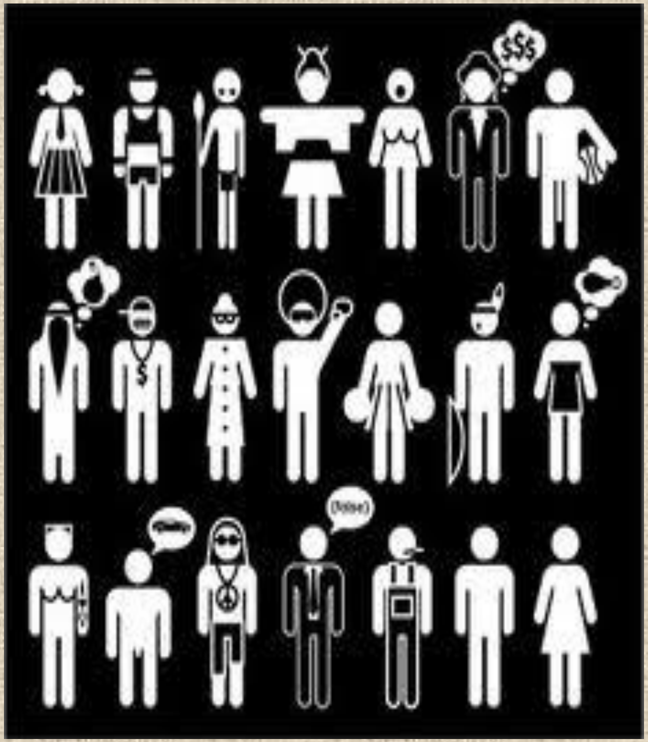

អត្តសញ្ញាណផ្នែកយេនឌ័រគឺរបៀបដែលយើងមានអារម្មណ៍ និង
បង្ហាញចេញមកនូវយេនឌ័រនិងតួនាទីយេនឌ័ររបស់យើងរួមមាន
តាំងពីសម្លៀកបំពាក់ អាកប្បកិរិយានិងរូបរាងផ្ទាល់ខ្លួន។ នេះគឺជា
អារម្មណ៍ដែលយើងចាប់មានតាំងពីយើងនៅតូចអាយុពីរ ឬបីឆ្នាំ
មកម្លេះ។

មនុស្សប្តូរភេទ

មនុស្សមួយចំនួនយល់ឃើញថាអត្តសញ្ញាណផ្នែកយេនឌ័ររបស់ខ្លួនមិនស្របគ្នាជាមួយភេទជីវសាស្ត្ររបស់ខ្លួន។ នៅពេលមានរឿងបែបនេះកើតឡើងគេកំណត់អត្តសញ្ញាណមនុស្សប្រភេទនេះថាជាមនុស្សប្តូរភេទ។

ការកំណត់ទាំងអស់នេះជះឥទ្ធិពលដល់របៀបដែលយើងរស់នៅក្នុងនាមជាមនុស្សស្រីនិងមនុស្សប្រុសតាំងពីយើងនេះជាកុមារ...

ប៉ុន្តែជាក់ស្តែង បើនិយាយអំពីរាងកាយរបស់យើង...

ទាក់ទងនឹងចំណុចនេះនិយមន័យរបស់អង្គការសុខភាពពិភពលោកដែលយើងបានដកស្រង់នៅវគ្គខាងដើមបាននិយាយដូចខាងក្រោម៖

. ឧទាហរណ៍មួយចំនួនអំពីលក្ខណៈសម្បត្តិផ្នែកភេទ៖

- មនុស្សស្រីអាចមានរដូវប៉ុន្តែមនុស្សប្រុសមិនអាចមានរដូវទេ។
- មនុស្សប្រុសមានពងស្វាស ប៉ុន្តែមនុស្សស្រីមិនមានពងស្វាសទេ។
- មនុស្សស្ត្រីមានដើមទ្រូងលូតលាស់ដែលតាមធម្មតាតែងមានសមត្ថភាពក្នុងការបញ្ចេញទឹកដោះ (ផលិតទឹកដោះ) ឯមនុស្សប្រុសមិនមានដើមទ្រូងបែបនេះទេ។
- តាមធម្មតា មនុស្សប្រុសមានឆ្អឹងធំជាងមនុស្សស្រី។

តើសង្គមនិយាយដូចម្តេចខ្លះអំពីរាងកាយរបស់យើង...

ការបកស្រាយផ្នែកសង្គមនិងផ្នែកច្បាប់អំពីរាងកាយរបស់ស្ត្រី

- ការប្រើប្រាស់សម្លៀកបំពាក់ purdha
- ការចៀរប្រដាប់ភេទ
- ការចងរុំបន្ថយទំហំជើង

ឧទាហរណ៍មួយទៀតអំពីការការកំណត់របស់សង្គមទៅលើភេទ...

- នៅប្រភេទភាគច្រើនស្ត្រីរកចំណូលបានតិចជាបុរសយ៉ាងខ្លាំង លើការងារដូចគ្នា

- នៅប្រទេសវៀតណាម ឬ**កម្ពុជា** មានបុរសច្រើនជាងស្ត្រី ដែលជក់បារី ព្រោះការជក់បារី មិនត្រូវបានចាត់ទុកថាជារឿងសមស្របទៅតាមប្រពៃណីនោះទេ។ រឿងការផឹកស្រា ក៏ដូចគ្នានេះដែរ។

- នៅប្រទេស អារ៉ាប៊ី សាអូឌី គេអនុញ្ញាតឲ្យបុរសបើករថយន្ត តែគេមិនអនុញ្ញាតឲ្យស្ត្រីបើករថយន្តទេ។

ភេទ និងយេនឌ័រ

ភេទ	ការរំពឹងទុក	យេនឌ័រ
ជីវសាស្រ្ត		សង្គមបង្កើតឡើង
មានមកពីកំណើត		មិនមែនមកពីកំណើត
មិនមានការផ្លាស់ប្តូរ		អាចផ្លាស់ប្តូរបាន

ភេទ/មានតែមនុស្សស្រីប៉ុណ្ណោះដែលអាចបង្កើតកូនបាន/មានតែមនុស្សប្រុសប៉ុណ្ណោះដែលអាចធ្វើឲ្យមនុស្សស្រីមានផ្ទៃពោះបាន

យេនឌ័រ/ស្រ្តីនិងបុរសអាចធ្វើការងារជាគ្រូបង្រៀនវិស្វករកម្មករ/ស្រ្តីនិងបុរសអាចមើលថែកុមារនិងមនុស្សចាស់ ហើយទាំងប្រុសទាំងស្រី ក៏អាចធ្វើការងារផ្ទះបានដែរ។

ការរំពឹងទុករបស់សង្គមអំពីស្ត្រីនិងបុរស

- **ទំនោរផ្ទាល់ខ្លួន៖** មនុស្សស្រីមានលក្ខណៈអកម្មនិងស្ថិតនៅក្រោមគេ / បុរស មានទំនុកចិត្តលើខ្លួនឯងនិងច្រឡេងច្រឡាង។
- **អាកប្បកិរិយានៅក្នុងផ្ទះ៖** ការថែទាំគឺសម្រាប់ស្ត្រី / ការជួសជុលផ្ទះគឺសម្រាប់បុរស។
- **មុខរបរ៖** គិលានុបដ្ឋាកនិងលេខាច្រើនតែជាមុខរបររបស់ស្ត្រី / វិស្វករនិងកម្មករសំណង់ ច្រើនតែជារបស់បុរស។
- **រូបរាងខាងក្រៅ៖** គេច្រើនរំពឹងថាមនុស្សស្រីមាឌតូចនិងទន់ភ្លន់/ បុរសច្រើនតែខ្ពស់ និងមានស្មាទូលាយ។

ប៉ុន្តែ...

ភាពខុសគ្នាផ្នែកជីវសាស្ត្រមិនអាចពន្យល់បានថាតើហេតុអ្វីបានជាស្ត្រីនិងបុរសដើរតួនាទីខុសគ្នានៅក្នុងសង្គម។ ភាពខុសគ្នាទាំងអស់នេះមិនអាចពន្យល់បានថាតើហេតុអ្វីបានជា ជាទូទៅមានការផ្តល់តម្លៃខុសគ្នាចំពោះតួនាទីស្ត្រីនិងតួនាទីរបស់បុរស។

ចំណុចគួរឲ្យគិត...

?

ចេញពីបរិដ្ឋានយេនឌ័រនេះ...

តើអ្វីខ្លះដែលស្ត្រី និងបុរស អាច/ត្រូវ **ធ្វើ រីករាយ ស្លៀកពាក់ ទៅ** ឬ **សម្តែងអាកប្បកិរិយា** នៅក្នុងសង្គមរបស់យើង?

តួនាទីផ្នែកយេនឌ័រ

- របៀបដែលមនុស្សមានសកម្មភាពធ្វើនិងនិយាយដើម្បីបង្ហាញចេញមកនូវលក្ខណៈដែលខ្លួនជាកុមារី ឬកុមារា មនុស្សស្រី ឬមនុស្សប្រុស។

- មានលក្ខណៈខុសគ្នាយ៉ាងខ្លាំងពីវប្បធម៌មួយទៅវប្បធម៌មួយ ពីក្រុមជាតិពន្ធុមួយ ទៅក្រុមជាតិពន្ធុមួយទៀត និងពី វណ្ណៈសង្គមមួយ ទៅវណ្ណៈសង្គមមួយទៀត។

- វប្បធម៌និមួយៗ មានកំណត់តួនាទីផ្នែកយេនឌ័រ ពោលគឺវប្បធម៌ទាំងអស់សុទ្ធតែមានការរំពឹងទុក អំពីរបៀបដែលមនុស្សស្រី និងមនុស្សប្រុស កុមារី និងកុមារា គួរស្លៀកពាក់ មានអាកប្បកិរិយា និងសម្លឹងមើល។

យេនឌ័រនៅក្នុងសង្គម៖ តើយើងរៀនអំពីតួនាទីយេនឌ័ររបស់យើងដោយរបៀបណា?

• យេនឌ័រដែលកំណត់រូបរាងដោយសង្គម៖ កុមាររៀនអំពីតួនាទីយេនឌ័រតាំងពីនៅតូចៗ ពី៖

- ✓ ឪពុកម្តាយនិងគ្រួសាររបស់ខ្លួន
- ✓ សាសនារបស់ខ្លួន
- ✓ វប្បធម៌របស់ខ្លួន
- ✓ ពិភពខាងក្រៅ
- ✓ ទូរទស្សន៍ ទស្សនាវដ្តីនិងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយដទៃទៀត។

ហេតុនេះ... តួនាទីផ្នែកយេនឌ័រគឺជា

អាកប្បកិរិយាដែលបានរៀនសូត្រនៅក្នុងសង្គម/សហគមន៍ជាក់លាក់ណាមួយដោយរួមមានសកម្មភាពការងារអាកប្បកិរិយា ការទទួលខុសត្រូវដែលត្រូវបានចាត់តាំងសម្រាប់បុរសនិងស្ត្រី។

ការចាត់តាំងនូវតួនាទីផ្នែកយេនឌ័ររងឥទ្ធិពលពីកត្តានានាដូចជា**អាយុវណ្ណៈជាតិពន្ធុជាតិសាសន៍ សាសនា**។

អាកប្បកិរិយាសង្គមដែលពាក់ព័ន្ធនឹងយេនឌ័រៗគឺជាគំរូអាកប្បកិរិយាដែលគេរំពឹងទុកដែលត្រូវបានរៀនសូត្រហើយដែលខុសៗគ្នាពីសង្គមមួយទៅសង្គមមួយ ឬពីវប្បធម៌មួយទៅវប្បធម៌មួយ។

តួនាទីយេនឌ័រមានការអភិវឌ្ឍជាបន្តបន្ទាប់ ហេតុនេះ តួនាទីយេនឌ័រគឺជាផលិតផលដែលកើតចេញនៅក្នុងម័យកាលជាក់លាក់...

... ហើយមានចំណងទាក់ទងជាចាំបាច់ជាមួយបំណែងចែកពលកម្មនៅក្នុងសហគមន៍ និងសង្គម។

យើងអាចបែងចែក**ការងារ**ទាំងអស់នេះទៅជាសកម្មភាពក្នុងវិស័យចំនួនបី៖ **ផលិតឡើងវិញផលិតនិងការងារសហគមន៍**

តួនាទីការងារបីរបស់ស្ត្រី

ការងារផលិត គឺជាការងារបង្កើត**ចំណូលផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច** សម្រាប់គ្រួសារ

ការងារថែទាំ-ការងារផ្ទះ ការងារថែទាំគ្រួសារ និងសហគមន៍ **ដោយគ្មានចំណូល**

ការងារសហគមន៍ គាំទ្រ**កម្មវិធី និងសេវាសង្គម៖** ពិធីបុណ្យ ការកែលំអរសហគមន៍ សកម្មភាពនយោបាយ...

* * *

ជារឿយៗ គេតែងតែអាចមើលឃើញវិសមភាពរវាងស្ត្រី និងបុរសយ៉ាងច្បាស់ នៅក្នុងបំណែងចែកពលកម្មក្នុងសង្គមនានា។

វិទ្យាស្ថានបើកទូលាយ Open Institute

គេមើលមិនឃើញ/មានតម្លៃ
ផ្នែកសង្គមទាប ឬគ្មានតម្លៃ

គ្មានពេលវេលាដើម្បីទៅសាលារៀន
ឬដើម្បីបន្តការសិក្សា គ្មានជំនាញ
គ្មានមធ្យោបាយ គ្មានទំនុកចិត្ត
ចំពោះខ្លួនឯង.... ជាហេតុធ្វើឲ្យគ្មាន
ការទុកចិត្តពីសង្គមដែរ

តួនាទីផ្នែកផលិតឡើងវិញ

ការទទួលខុសត្រូវច្រើន៖
ការរំពឹងទុកផ្នែកសង្គម
ក្លាយជាញាណមួយនៅក្នុង
ខ្លួនតែម្តង

↓

ពេលវេលា
ការគិត
ក្តីបារម្ភ
ថាមពលផ្នែកស្មារតី

តួនាទីផ្នែកផលិត

ឋានៈទាប
ប្រាក់ឈ្នួលទាប
លទ្ធភាពតិចដើម្បី
អភិវឌ្ឍអាជីព
ការអភិវឌ្ឍខ្លួនឯង
ទាប

តួនាទីសហគមន៍

ការចូលរួមតិច
ចូលរួមវិភាគទាន
តិចក្នុងការអភិវឌ្ឍ
សហគមន៍ដែល
សង្គមផ្តល់តម្លៃ

គ្មានសម្លេង គ្មាន
ជម្រើស

ការបែងចែកការងារ

“សុបិន្តមិនអាចក្លាយជាការពិត...” (IMPOSSIBLE DREAM)

http://www.youtube.com/watch?v=F_UGCDSXpww

ផ្តត់គំនិតសង្គមអំពីយេនឌ័រ

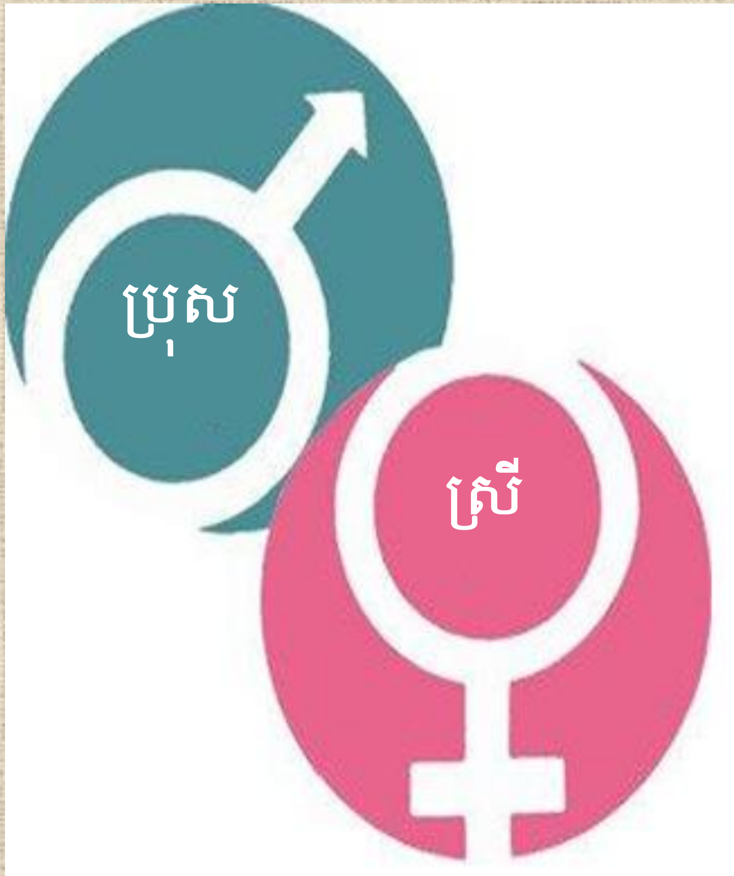

តើផ្នត់គំនិតសង្គមអំពីយេនឌ័រគឺជាអ្វី?

- ផ្នត់គំនិតសង្គម គឺជាការវិនិច្ឆ័យ ឬភាពលំអៀង ដែលត្រូវបានគេទទួលស្គាល់ និងចាត់ទុកថាជារឿងសាមញ្ញ ទាក់ទងនឹងមនុស្សម្នាក់ ឬមនុស្សមួយក្រុម។

- **ផ្នត់គំនិតសង្គម** បង្កឲ្យមានការប្រព្រឹត្តិដោយមិនស្មើរភាព និងមិនយុត្តិធម៌ អាស្រ័យដោយយេនឌ័ររបស់មនុស្សណាម្នាក់។

  – ទង្វើនេះ ហៅថាការប្រកាន់ភេទ។

ការបង្កើតផ្នត់គំនិតសង្គមអំពីយេនឌ័រ

គឺជាការបង្ហាញជាប្រចាំអំពីស្ត្រី និងបុរស ថាកាន់កាប់តួនាទីនានា ដោយផ្អែកលើបញ្ញត្តិបែបប្រពៃណី អំពីភាពជាបុរស និងភាពជាស្ត្រី។ ជារឿយៗ **ផ្នត់គំនិតសង្គមជួយជម្រុញនូវវប្បធម៌នៃវិសមភាពយេនឌ័រ** និង**ធ្វើឲ្យសកម្មភាពរើសអើង** ប្រឆាំងបុគ្គលនានា ជាពិសេសគឺស្ត្រី **ក្លាយជារឿងស្របច្បាប់។**

ឧទាហរណ៍មួយចំនួន...

កូនប្រុសម្នាក់ ស្មើរនឹងកូនម្នាក់ កូនស្រីពីរនាក់ស្មើរនឹងគ្មានកូន (**វៀតណាម**)

មនុស្សប្រុសប្រៀបដូចមាសទឹកដប់ មនុស្សស្រីប្រៀបដូចជាក្រណាត់ស (**កម្ពុជា**)

ស្ត្រីមានសក់ខ្លី តែមានគំនិតខ្លី (**ម៉ុងហ្គោល**)

លក្ខណៈសម្បត្តិរបស់ស្ត្រី/បុរស

...និង

ផ្តត់គំនិតចាស់គំរិលអំពីតួនាទីយេនឌ័រ

តើអ្វីជាភាពជាស្ត្រី? តើអ្វីជាភាពជាបុរស?

និន្នាការ**របស់ស្ត្រី** គឺជាបែបបទនៃអាកប្បកិរិយា ដែលសង្គមរបស់យើង ច្រើនតែផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹង ភាពជាកុមារី ឬស្ត្រី។

និន្នាការ**របស់បុរស** គឺជាវិធីនៃការសម្តែងអាកប្បកិរិយា ដែលវប្បធម៌របស់យើងច្រើនតែផ្សាភ្ជាប់ជាមួយនឹងភាពជាកុមារា ឬមនុស្សប្រុស។

ពាក្យដែលគេច្រើនប្រើដើម្បីពិពណ៌នាអំពីភាពជាស្ត្រី

- អាស្រ័យលើគេ
- អណ្តែតអណ្តូង
- អកម្ម
- ឆាប់រំជួលចិត្ត
- ស្ងាត់ស្ងៀម
- ទន់ភ្លន់
- ស្លូតបូតមិនដឹងអី
- ខ្សោយ
- ចូលចិត្តលេងសើច
- ព្វកែថៃទាំ
- រិះគន់ខ្លួនឯង
- ទន់ជ្រាយ
- អសកម្មផ្នែកភេទ
- ទទួលយក

ពាក្យដែលគេតែងប្រើដើម្បីពិពណ៌នាភាពជាបុរស

- ឯករាជ្យ
- មិនអណ្តែតអណ្តូង
- ច្រងេងច្រងាង
- ប្រកួតប្រជែង
- ជាអ្នកផ្គត់ផ្គង់គេ
- មានបទពិសោធន៍ច្រើន
- ខ្លាំង
- សកម្ម
- មានទំនុកចិត្តលើខ្លួនឯង
- រឹងប៉ឹង
- ជាអ្នកនាំមុខផ្នែកភេទ
- ចូលចិត្តប្រឆាំង

សូមចងចាំ...

- ច្បាស់ណាស់ថា ការបែងចែករបស់សង្គមទៅជាភាពជាបុរស និងភាពជាស្ត្រី គឺមិនមានលក្ខណៈជាក់ស្តែងឡើយ។ បំណែងចែកទាំងនេះ មិនបានក្រសោបយកនូវអារម្មណ៍ពិត អាកប្បកិរិយាពិត ឬនិយមន័យពិតរបស់ខ្លួនយើងឡើយ។

- បុរសទាំងអស់សុទ្ធតែមាននិន្នាការដែលគេហៅថាជានិន្នាការរបស់ស្ត្រី ហើយស្ត្រីទាំងអស់សុទ្ធតែមាននិន្នាការដែលគេហៅថាជានិន្នាការរបស់បុរស។

- ជាងនេះទៅទៀត យើងអាចនឹងបង្ហាញនិន្នាការខុសគ្នា ក្នុងពេលផ្សេងគ្នា។ វប្បធម៌របស់យើងបង្រៀនមនុស្សស្រី និងមនុស្សប្រុសឲ្យមានលក្ខណៈផ្ទុយពីគ្នា លើចំណុចជាច្រើន។ ប៉ុន្តែតាមពិតពួកយើងមានចំណុចដូចគ្នា ច្រើនជាងចំណុចខុសគ្នា។

មនុស្សជាតិធំធាត់ឡើងនៅក្នុងអាកប្បកិរិយាសង្គម ដែលត្រូវបានផ្ទេរ និងអនុវត្តតាមពីមួយជំនាន់ទៅមួយជំនាន់មួយ...

ប៉ុន្តែ តើនឹងមានអ្វីកើតឡើងប្រសិនបើ...

តើបំណែងចែករវាងស្ត្រី និងបុរសទាំងនេះ មានប្រភពមកពីណា?

មនុស្សម្នាក់មិនមែន
កើតមកជាស្រីទេ
ប៉ុន្តែគេក្លាយជាស្រី

ស៊ីម៉ូន ដឺ ប៊ូវ័រ

ការចូលរួមក្នុងសង្គម និងការរៀនសូត្រអំពីយេនឌ័រ

អ្វីដែលយើងមានក្នុងនាមជាបុរស និងជាស្ត្រី តួនាទីដែលយើងអភិវឌ្ឍ ទីតាំងដែលយើងកាន់កាប់ **គឺមិនមែនជាអ្វីដែលបានមកពីធម្មជាតិនោះទេ ប៉ុន្តែនេះជាអ្វីដែលយើងបានរៀនមក។**

***

ទាំងអស់នេះ **ត្រូវបានកំណត់ដោយការងារ និងការទទួលខុសត្រូវដែលត្រូវបានកំណត់ទៅឲ្យយេនឌ័រនិមួយៗ** (ប្រុស និងស្រី)

តួនាទីផ្នែកយេនឌ័រ និងផ្នត់គំនិតសង្គម មិនមែនជាអ្វីដែលមិនប្រែប្រួល មិនមែនជាអ្វីដែលស្ថិតនៅជារៀងរហូតនោះទេ...

តួនាទីផ្នែកយេនឌ័រ និងផ្នត់គំនិតសង្គម តែងមានការផ្លាស់ប្តូរពីពេលមួយទៅពេលមួយ ហើយតែងអាស្រ័យលើវណ្ណៈ ជាតិពន្ធុ វប្បធម៌...

* * *

តួនាទីផ្នែកយេនឌ័រ និងផ្នត់គំនិតសង្គម ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយសង្គម និងជាអ្វីដែលយើងរៀនសូត្រតៗគ្នាមក។

ភាពខុសគ្នា មិនបង្កឲ្យមានវិសមភាពដោយខ្លួនឯងនោះទេ ប៉ុន្តែ ចាប់ពីពេលដែលក្រុមសង្គមចាប់ផ្តើមកំណត់តម្លៃ ឬកំណត់ឋានៈ ឲ្យភាពខុសគ្នាទាំងអស់នេះ ធ្វើឲ្យស្ថានភាពផ្លាស់ប្តូរ ហើយវិសមភាពក៏កើតមានឡើង និងជះឥទ្ធិពលទៅលើការអភិវឌ្ឍ និងសុខមាលភាពរបស់ស្ត្រី និងបុរស។

- វិសមភាពលើតម្លៃផ្នែកសង្គម រារាំងមនុស្សក្នុងយេនឌ័រទាំងពីមិនឲ្យមានលទ្ធភាពស្មើរគ្នាក្នុងការទទួលបានឱកាសនានាជាច្រើន

- មិនមានមនុស្សណាម្នាក់ស្នើសុំឲ្យមានភាពខ្ពស់ជាង ឬភាពទាបជាងដោយខ្លួនឯងឡើយ → យេនឌ័រកំណត់ឲ្យយើងស្ថិតនៅក្នុងទីតាំងណាមួយក្នុងចំណោមទីតាំងទាំងពីរនេះ។

ហេតុនេះ តើហេតុអ្វីបានជាយើងចាំបាច់ត្រូវគិតអំពីការផ្លាស់ប្តូរផ្នែកយេនឌ័រ?

ភាពខុសគ្នាផ្នែកភេទ

≠

វិសមភាពផ្នែកសង្គម

ស្វែងរកលទ្ធផលកើតចេញពីការបង្កើតឡើងរបស់សង្គមនេះ

តើស្ថានភាពអ្វីខ្លះដែលយើងអាចមើលឃើញភាពខុសគ្នាផ្នែកយេនឌ័រ

- **សង្គម៖** ការយល់ឃើញ និងការរំពឹងទុកផ្សេងគ្នា សម្រាប់ស្ត្រី និងបុរស

- **នយោបាយ៖** ភាពខុសគ្នានៅក្នុងវិធីដែលស្ត្រី និងបុរសកាន់កាប់ និងចែករំលែកអំណាច និងការចូលរួមក្នុងដំណើរការនៃការសម្រេចចិត្ត។

- **សេដ្ឋកិច្ច៖** ភាពខុសគ្នាផ្នែកលទ្ធភាពរបស់បុរស និងស្ត្រីក្នុងការទទួលបានអាជីពដែលមានតម្លៃច្រើន និងការគ្រប់គ្រងលើធនធានហិរញ្ញវត្ថុ។

- **ការអប់រំ៖** ភាពខុសគ្នាផ្នែកឱកាសទទួលបានការអប់រំ និងការរំពឹងទុករបស់ស្ត្រី និងបុរស។

បំណែងចែកការងារផ្អែកយេនឌ័រ

តួនាទី ការទទួលខុសត្រូវ និងសកម្មភាពនានា ដែលត្រូវបានកំណត់ទៅឲ្យស្ត្រី និងបុរសដោយផ្អែកលើយេនឌ័រ

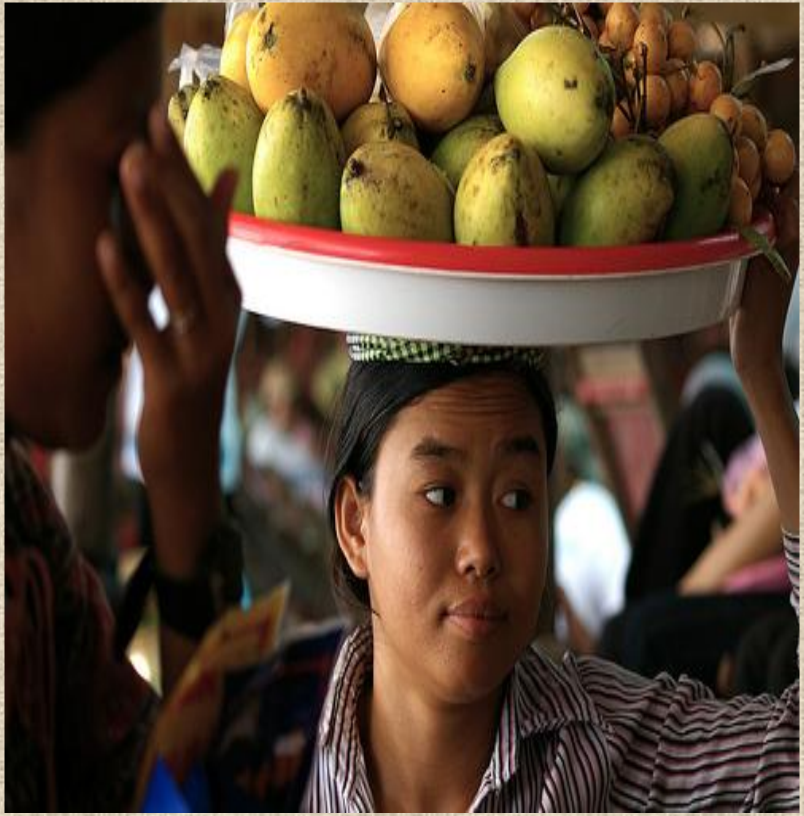

វិស័យខុសគ្នា វត្តមានមិនស្មើភាពគ្នា

បុរស

ផលិត-រកចំណូល និងវិស័យសាធារណៈ

ថៃទាំ និងផ្ទះសម្បែង

ស្ត្រី

ឧបសគ្គដែលមើលមិនឃើញ

ឥរិយាបទ នីតិវិធី និងកាលៈទេសៈ (ដែលជាលទ្ធផលនៃការរំពឹងទុក វិធាន និងតម្លៃបែបប្រពៃណី ដែលដាក់កំហិតលើការអភិវឌ្ឍរបស់ស្ត្រី នៅក្នុងដំណើរការដូចជាការសម្រេចចិត្ត និងស្វ័យភាព និងរារាំងមិនឲ្យស្ត្រីអាចចូលរួមយ៉ាងពេញលេញនៅក្នុងសង្គម

ការរំពឹងទុក តម្លៃ សង្គម។

ល័ក្ខខ័ណ្ឌ/ទីតាំង

ល័ក្ខខ័ណ្ឌ/ស្ថានភាពចំពោះមុខ ផ្នែកសម្ភារៈ

ទីតាំង/ទីកន្លែងរបស់បុរស និងស្ត្រី នៅក្នុងសង្គម៖ អំណាច ឋានៈ និងការគ្រប់គ្រងលើការសម្រេចចិត្ត និងធនធាន។

- **ការគ្រប់គ្រង**/ សំដៅទៅលើវិស័យ ទ្រព្យសម្បត្តិ និង អំណាចការសម្រេចចិត្ត។

អត្ថប្រយោជន៍/ ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច សង្គម នយោបាយ និងចិត្តសាស្ត្រ ដែលកើតចេញពីការប្រើប្រាស់ធនធាន។

ឱកាស/ ឱកាសក្នុងការមានសមត្ថភាពទាំងផ្លូវកាយ និងផ្លូវចិត្ត ដើម្បីឈានទៅរកគោលដៅនៅក្នុងជីវិត។

វិបាកសំខាន់ៗ

- ភាពក្រីក្ររបស់ស្ត្រីកាន់តែកើនឡើង
- ការបំពានជាប្រព័ន្ធទៅលើសិទ្ធិមនុស្សរបស់ស្ត្រី និងកុមារី
- ការរើសអើងផ្នែកយេនឌ័រ
- អំពើហិង្សាផ្នែកយេនឌ័រ
- អ្នកដទៃមើលមិនឃើញ

វិទ្យាស្ថានបើកទូលាយ Open Institute

ការរើសអើង ផ្អែកយេនឌ័រ

ការរើសអើងផ្នែកយេនឌ័រ គឺជាការប្រព្រឹត្តិជាប្រព័ន្ធ មិនអំណោយផលចំពោះបុគ្គលណាមួយ ដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃយេនឌ័ររបស់បុគ្គលនោះ ដែលជាការបដិសេធនូវសិទ្ធិ ឱកាស ឬធនធានរបស់ពួកគេ។ នៅទូទាំងពិភពលោក ស្ត្រីបានទទួលការប្រព្រឹត្តិដោយមិនស្មើរភាពចំពោះខ្លួន ហើយមានការផ្តល់តម្លៃទាបចំពោះជីវិតរបស់ពួកគេ អាស្រ័យដោយយេនឌ័ររបស់ពួកគេ។

ភាពមិនដូចគ្នានៃលទ្ធភាពរបស់ស្ត្រី ក្នុងការទទួលបានអំណាច និងគ្រប់គ្រងលើធនធាន គឺជាចំណុចស្នូលនៃការរើសអើងនេះ នៅក្នុងវិស័យស្ថាប័នទាំងអស់ រួមមានគ្រួសារ សហគមន៍ ទីផ្សារ និងរដ្ឋ។

ឧទាហរណ៍មួយចំនួន...

- កង្វះអាហាររូបត្ថម្ភរបស់ស្ត្រី៖ ទឹកជំនន់នៅប្រទេសបង់ក្លាដេស។
- ការរំលូតកូនដោយជ្រើសរើសភេទ៖ ប្រទេសចិន និងវៀតណាម
- ប្រាក់ឈ្នួលមិនស្មើគ្នា សម្រាប់ការងារដូចគ្នា និងគុណវុឌ្ឍស្មើគ្នា៖ ប្រទេសអេស្ប៉ាញ

ធ្វើឲ្យគេមើលឃើញអំពីល័ក្ខខ័ណ្ឌ និងស្ថានភាពដ៏អាក្រក់របស់ស្ត្រី នៅក្នុងវិស័យសង្គមទាំងអស់ ដូចខាងក្រោម...

- តថភាពនៃការរើសអើងចំពោះលទ្ធភាពក្នុងការទទួលបានសេវាជាមូលដ្ឋាន៖ អាហារ សុខភាព ការអប់រំ
- ការងារផលិតឡើងវិញរបស់ស្ត្រី
- ការងារផលិតរបស់ស្ត្រី
- តួនាទីជាថ្នាក់ដឹកនាំ
- ភាពជាពលរដ្ឋ
- ការមើលឃើញពីអ្នកដទៃ និងការទទួលស្គាល់ផ្នែកសង្គម

វិទ្យាស្ថានបើកទូលាយ Open Institute

- សារៈសំខាន់នៃការចូលរួមផ្នែកនយោបាយ នៅក្នុងសង្គមដែលមានការទទួលស្គាល់។
- ការទាមទារផ្នែកយេនឌ័រ។
- អន្តរទំនាក់ទំនងរវាងវត្ថុបំណងនៃសមភាព។
- ការចូលរួមវិភាគទានរបស់ស្ត្រី នៅក្នុងការអភិវឌ្ឍ។
- សិទ្ធិផ្លូវភេទ និងសិទ្ធិផ្នែកការបន្តពូជ
- ផ្នត់គំនិត និងឥរិយាបទរបស់សង្គមចំពោះស្ត្រី៖ ផ្នត់គំនិតសង្គមផ្នែកយេនឌ័រ។

អំពើហិង្សាផ្អែក
យេនឌ័រ

អំពើហិង្សាគឺជា...

ការប្រើប្រាស់កំលាំង ឬអំណាចផ្លូវកាយដោយចេតនា ជាការគម្រាម ឬជាទង្វើជាក់ស្តែង ប្រឆាំងនឹងខ្លួនឯង ឬមនុស្សផ្សេងទៀត ឬប្រឆាំងនឹងក្រុម ឬសហាគមន៍មួយ ដែលបង្ករជាលទ្ធផល ឬទំនងជានឹងធ្វើឲ្យមានរបួសស្នាម ស្លាប់ គ្រោះថ្នាក់ផ្លូវចិត្ត ការអភិវឌ្ឍមិនល្អ ឬការដកហូត។

(អង្គការសុខភាពពិភពលោក WHO)

អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ

... បង្កើតនូវការបំភិតបំភ័យ ការធ្វើបាប ការវាយដំ ការធ្វើបាបផ្លូវភេទ ឬអាកប្បកិរិយារំលោភបំពានដទៃទៀត ដែលធ្វើឡើងដោយសមាជិកណាម្នាក់នៅក្នុងគ្រួសារ សមាជិកនៅក្នុងផ្ទះ ឬដៃគូរជិតស្និទ្ធ ទៅលើសមាជិកម្នាក់ទៀត។

អំពើហិង្សាផ្អែកយេនឌ័រ

"អំពើហិង្សា ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងមនុស្សប្រុស និងមនុស្សស្រី ដោយក្នុងនោះ **មនុស្សស្រី ច្រើនតែជាជនរងគ្រោះ** ហើយដែលមានប្រភពកើតចេញពីទំនាក់ទំនង **អំណាចមិនស្មើគ្នា**រវាងបុរស និងស្ត្រី។ អំពើហិង្សា ត្រូវបានធ្វើឡើងប្រឆាំងនឹងស្ត្រីដោយផ្ទាល់ ដោយសារតែពួកគេគឺជាស្ត្រី ឬដែលជះឥទ្ធិពលលើស្ត្រីក្នុងទំហំធំផេងជាង។

អំពើហិង្សាផ្អែកយេនឌ័រ រួមមានការបង្ករគ្រោះថ្នាក់ផ្អែករាងកាយ ផ្លូវភេទ និងផ្លូវចិត្ត (រួមទាំងការបំភិតបំភ័យ ការរងទុក្ខ ការបង្ខិតបង្ខំ និង/ឬការដកហូតសេរីភាពនៅក្នុងសហគមន៍ទូទៅ)។ អំពើហិង្សាផ្អែកយេនឌ័រ ក៏រួមទាំងអំពើហិង្សាដែលរដ្ឋជួយធ្វើឲ្យសាយភាយ ឬប្រព្រឹត្តិដោយរដ្ឋផងដែរ។"

(និយមន័យដកស្រង់ពីក្រុមប្រធានបទយេនឌ័ររបស់អង្គការ UNFPA ឆ្នាំ1998)

រាល់ទង្វើ**អំពើហិង្សាផ្នែកយេនឌ័រ** ទាំងឡាយណា ដែលបង្ករលទ្ធផល ឬទំនងជានឹងបង្ករលទ្ធផលឲ្យមានគ្រោះថ្នាក់ផ្នែកផ្លូវការ ផ្លូវភេទ ឬផ្លូវចិត្ត ចំពោះស្ត្រី រួមទាំងការគម្រាមធ្វើទង្វើប្រភេទនេះ ការបង្ខិតបង្ខំ ឬការដកហូតសេរីភាពតាមអំពើចិត្ត មិនថាកើតឡើងនៅក្នុងទីសាធារណៈ ឬក្នុងជីវិតឯកជនឡើយ។

ហេតុនេះ អំពើហិង្សាចំពោះស្ត្រី រួមបញ្ចូលនូវសកម្មភាពដូចខាងក្រោម៖

ក) អំពើហិង្សាផ្លូវកាយ ផ្លូវភេទ និងផ្លូវចិត្ត ដែលកើតមានឡើងនៅក្នុង**គ្រួសារ** រួមទាំងការវាយដំ ការរំលោភបំពានផ្លូវភេទទៅលើកុមារីនៅក្នុងគ្រួសារ អំពើហិង្សាទាក់ទងនឹងបណ្ណាការ ការរំលោភសេពសន្ថវៈក្នុងចំណងអាពាហ៍ពិពាហ៍ ការចៀរប្រដាប់ភេទស្ត្រី និងការអនុវត្តបែបប្រពៃណីដទៃទៀត ដែលបង្ករគ្រោះថ្នាក់ដល់ស្ត្រី អំពើហិង្សាពីសំណាក់មនុស្សមិនមែនជាស្វាមី និងអំពីហិង្សាទាក់ទងនឹងការកេងប្រវ័ញ្ចន៍។

ខ) អំពើហិង្សាផ្លូវកាយ ផ្លូវភេទ និងផ្លូវចិត្ត ដែលកើតមានឡើងនៅក្នុង**សហគមន៍**ទូទៅ រួមទាំងការរំលោភសេពសន្ថវៈ ការរំលោភបំពានផ្លូវភេទ ការបៀតបៀនផ្លូវភេទ និងការបំភិតបំភ័យនៅកន្លែងធ្វើការ ក្នុងស្ថាប័នសិក្សា និងនៅកន្លែងដទៃទៀត ការជួញដូរស្ត្រី អំពើពេស្យាចារ្យដោយបង្ខំជាដើម។

គ) អំពើហិង្សាផ្លូវកាយ ផ្លូវភេទ និងផ្លូវចិត្ត ដែល**រដ្ឋ**ធ្វើឲ្យសាយភាយ ឬប្រព្រឹត្តិដោយរដ្ឋ មិនថារឿងនោះកើតឡើងនៅទីណាក្តី។

(និយមន័យដកស្រង់ចេញពី **សេចក្តីប្រកាសអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីការលុបបំបាត់អំពើហិង្សាចំពោះស្ត្រី**)

ប្រភេទនៃអំពើហិង្សាផ្នែកយេនឌ័រ

- **អំពើហិង្សាផ្លូវកាយ៖** ការវាយដំ ការទះតប់ ធាក់ ឬច្រាន

- **អំពើហិង្សាផ្លូវចិត្ត៖** ការបន្តុះបង្អាប់ ការប្រមាថ ការជេរ ការផ្តាច់ខ្លួនឲ្យនៅឯកោ

- **អំពើហិង្សាផ្លូវសេដ្ឋកិច្ច៖** ការគ្រប់គ្រងលុយកាក់ និងការដកហូតធនធានដែលចាំបាច់សម្រាប់សុខមាលភាពផ្នែកផ្លូវកាយ និងផ្លូវចិត្ត (រួមទាំងការថែទាំសុខភាព អាហាររូបត្ថម្ភ ការអប់រំ មធ្យោបាយចិញ្ចឹមជីវិត)

- **អំពើហិង្សាផ្លូវភេទ៖** ការរំលោភសេពសន្ថវៈ ការធ្វើបាប ការធ្វើទុក្ខទោស ឬការប៉ះពាល់ដោយគ្មានការយល់ព្រមពីបុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធ។

អំពើហិង្សាផ្អែកយេនឌ័រក្នុងបរិបទកម្ពុជា

DE IURE និងស្ថានភាពជាក់ស្តែង

CEDAW

ក្របខ័ណ្ឌការងារផ្នែកច្បាប់ និងផ្នែកគោលនយោបាយ

ច្បាប់ស្ត្រី/ច្បាប់ប្រុស

ដំណកស្រង់ចេញពី “ច្បាប់ស្រី”

ភ្លើងមួយគម្លែងក្រឡា   គឺប្ដីអាត្មា   បិតថេររួមរ័ក្ស។
ឲ្យនាងប្រណិប័តន៍ជៀងជាក់   ***កុំធ្វើឲ្យអាក់   ឲ្យអន់ចិត្តប្ដី។***
អត់ឱនខ្លាចខ្លួនជាស្រី   ***កុំឲ្យស្រដី   ទុកគេជាស្មើ។***
ទោះកើតហេតុភេទសារពើ   ពាក្យពុំប្រសើរ   ជញ្ជឹងចាំស្ដាប់។

ទោះប្ដីស្រដីពុំគាប់ ពុំគួរឲ្យប្រាប់ បានដឹងដល់ម្ដាយ។
កើតខឹងវែងរឹងខ្វូរខ្វាយ លឺពាក្យពីម្ដាយ ខ្សឹបខ្សៀវប្រាប់ប្ដី។
មិនក្សាន្តបែកបានពីរបី កើតជាសម្ដី សួរចុះសួរឡើង។
ពុំស្ងាត់ស្ងៀមមាត់ចចើង ជជែកនាំឡើង ចចើងមិនបាត់។
តតាំងពាក្យខ្លាំងមិនស្ងាត់ មិនស្ងៀមឲ្យបាត់ ឲ្យបានទីសុខ។
ជជែកស្ទើរបែកទាំងស្រុក មិនមានហៅសុខ យូរលង់ឡើយនៃ។

កត្តា ឬបុព្វហេតុដែលបង្ករឲ្យមានអំពើហិង្សាផ្នែកយេនឌ័រ

-លក្ខខណ្ឌផ្នែកយេនឌ័រ

-បរិបទគ្រួសារ

-ភាពស្មុគ្រស្មាញនៃទំនាក់ទំនងសេចក្តីស្រលាញ់ ផ្លូវភេទ និងក្តីស្នេហា

-ឥរិយាបទសហាគមន៍

-ការលំបាកក្នុងការរកដំណោះស្រាយវិវាទដោយអហិង្សា

-កត្តាបុគ្គល៖ បទពិសោធន៍កន្លងមកជាមួយអំពើហិង្សា/ការប្រើប្រាស់គ្រឿងស្រវឹង និងថ្នាំញៀន/ការបាត់បង់អត្តសញ្ញាណ

អ័ក្សនៃអន្តរាគមន៍ចំពោះអំពើហិង្សាផ្នែកយេនឌ័រ

-ដើម្បីពង្រឹងស្វ័យភាពរបស់ស្រ្តី

-ដំណោះស្រាយក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ ជាយុទ្ធសាស្រ្តទោល

-ការសម្រុះសម្រួលក្នុងគ្រួសារ

-ផ្ទះជ្រកកោនបណ្ដោះអាសន្ន

-ការស្តារជនល្មើស

-ការគាំទ្រចំពោះស្រ្តីដែលបានរងនូវការរំលោភបំពាន

-ពលរដ្ឋមានការយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះយេនឌ័រ

បញ្ហាប្រឈម

ឥរិយាបទដែលមានជាប់មក៖ កម្លាំងវប្បធម៌ និងផ្នត់គំនិតសង្គម

→ ប្រពៃណី។

បញ្ហាប្រឈម

អាជ្ញាធរ

អាជ្ញាធរនានា ដូចជា**មេភូមិ មេឃុំ** និង **ប៉ូលីសក្នុងមូលដ្ឋាន** នៅតែបន្តមានគំនិតថា អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ គឺជាបទល្មើសស្រាល ដែលនាំឲ្យពួកគេមានការអនុវត្តច្បាប់មិនបានត្រឹមត្រូវ និងធ្វើឲ្យស្ថានភាពកាន់តែអាក្រក់ឡើង។

↓

មូលដ្ឋានប្រាក់ឈ្នួល

បញ្ហាប្រឈម

ការធ្វើឲ្យស្ត្រីក្លាយជាជនរងគ្រោះ

- ស្ត្រីភាគច្រើនត្រូវពឹងពាក់លើការឧបត្ថម្ភរបស់ប្តីខ្លួនទាំងស្រុង
- ស្ត្រីក៏ប្រហែលជាខ្វះទំនុកចិត្តលើអាជ្ញាធរក្នុងការផ្តល់អន្តរាគមន៍ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព

បញ្ហាប្រឈមរបស់កម្ពុជា

- ខ្វះខាតធនធានប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព

-ខ្វះអ្នកមានវិជ្ជាជីវៈជំនាញ

-ជម្រកសុវត្ថិភាព

-យុទ្ធសាស្ត្រដើម្បីផ្សព្វផ្សាយ និងអនុវត្តខ្លឹមសាររបស់អនុសញ្ញា CEDAW និងសិទ្ធិស្ត្រី

-ការសម្របសម្រួលថ្នាក់ក្រសួង

តើយុត្តិធម៌ ឬទេ?

ក្របខ័ណ្ឌការងាររបស់យើង

- យុត្តិធម៌សង្គម
- សិទ្ធិមនុស្ស
- CEDAW

សមភាពរវាងស្ត្រី និងបុរស គឺជាបញ្ហាសិទ្ធិមនុស្ស និងជាល័ក្ខខ័ណ្ឌមួយសម្រាប់យុត្តិធម៌សង្គម ហើយក៏ជាកត្តាតម្រូវដ៏ចាំបាច់ និងជាមូលដ្ឋានសម្រាប់សមភាព ការអភិវឌ្ឍ និងសន្តិភាពផងដែរ។ ភាពជាដៃគូរដែលត្រូវបានកែប្រែដោយឈរលើសមភាពរវាងស្ត្រី និងបុរស គឺជាល័ក្ខខ័ណ្ឌមួយសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយនិរន្តរភាព ដែលយកមនុស្សជាចំណុចកណ្តាល។

សន្និសីទពិភពលោកលើកទីបួន ស្តីពីស្ត្រី ឆ្នាំ ១៩៩៥

ដោយហេតុថា សមភាពយេនឌ័រគឺជាសំនួរមួយស្តីអំពី សិទ្ធិមនុស្ស និង យុត្តិធម៌សង្គម ហើយដោយឈរលើការសម្រុះសម្រួលធ្វើឡើងដោយភាគីរដ្ឋនិងការទទួលខុសត្រូវដែលចាំបាច់ដើម្បីសាងនូវសង្គមមួយដែលកាន់តែមានសមភាពខ្ពស់...

ប្រពៃណី ឬ ទំនៀមទំលាប់ និង
ច្បាប់សីលធម៌អាកប្បកិរិយា ដែល
ផ្អែកលើសាសនា និងច្បាប់ដទៃ
ទៀត មិនអាចក្លាយជាលេស ឬជា
ហេតុផលប្រឆាំងនឹងការប្រយុទ្ធ
ប្រឆាំងការរើសអើងផ្អែកយេនឌ័រ
និងអំពើហិង្សាផ្អែកយេនឌ័រទេ។

បរិបទនៃភាពសមស្របផ្នែកអន្តរទំនាក់ទំនង

វប្បធម៌

សាសនា

ការបង្កបង្កើតឡើងនូវភាពពហុវប្បធម៌របស់រដ្ឋ

ផ្នត់គំនិត និងឥរិយាបទសហគមន៍

គ្រួសារ

វប្បធម៌គឺជា...

ការវេញត្របាញ់ចូលគ្នានៃលក្ខណៈផ្នែកស្មារតី សម្ភារៈ បញ្ញា និង មនោសញ្ចេតនា ដែលជាលក្ខណៈសម្បត្តិរបស់សង្គម ឬក្រុមសង្គមមួយ។ វប្បធម៌ មិនមែនមានត្រឹមតែសិល្បៈ និងអក្សរតែប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏រួមមាន បែបបទជីវិត សិទ្ធិមនុស្សជាមូលដ្ឋាន ប្រព័ន្ធតម្លៃ ប្រពៃណី និងជំនឿផងដែរ។

សន្និសីទពិភពលោកស្តីអំពីគោលនយោបាយវប្បធម៌

ឆ្នាំ ១៩៨២

វប្បធម៌

- គឺជាផលិតផលដែលមនុស្សបង្កើតឡើង និងរបៀបធ្វើអន្តរកម្ម ទីកន្លែង នយោបាយ នឹងប្រវត្តិសាស្ត្រ។
- ឆ្លើយតបទៅនឹងតថភាពដែលផ្លាស់ប្តូររបស់មនុស្ស។

វប្បធម៌ និងប្រពៃណីអាច៖

- ជួយជម្រុញ និង/ឬ បង្ករឧបសគ្គ
- គៀបសង្កត់ និង/ឬ រំដោះ
- ផ្តល់អំណាច និង/ឬ ដកហូតអំណាច

តើយេនឌ័រ និងការផ្លាស់ប្តូរ មាន ទំនាក់ទំនងគ្នាដូចម្តេច?

ចំណុចប្រសព្វគ្នារវាងវប្បធម៌ និងយេនឌ័រ

- វប្បធម៌មានចលនាជានិច្ច។ វប្បធម៌អាចរស់រានបាន តាមរយៈការឆ្លើយតបទៅនឹងតថភាពដែលមានការប្រែប្រួល។

- តួនាទីផ្នែកយេនឌ័រ ក៏មានចលនាជាប់ជានិច្ចដែរ។ តួនាទីផ្នែកយេនឌ័រអាចផ្លាស់ប្តូរ ហើយក៏កំពុងមានការផ្លាស់ប្តូរផងដែរ។

- តួនាទីយេនឌ័រដែលមានការវិវត្ត គឺជាផ្នែកមួយដ៏សំខាន់សម្រាប់ការវិវត្តដែលវប្បធម៌និមួយៗត្រូវធ្វើឡើង ដើម្បីអាចបន្តរស់រានបាន។

បំលាស់ប្ដូរផ្នែកយេនឌ័រៈ តើហេតុអ្វីបានជាមានការប្រឆាំង?

- តួនាទីផ្នែកយេនឌ័រ កំណត់របរាងជីវិតប្រចាំថ្ងៃ។ ហេតុនេះ បំលាស់ប្ដូរផ្នែកយេនឌ័រ អាចជះឥទ្ធិពលលើមនុស្សជាច្រើន។
- បំលាស់ប្ដូរផ្នែកយេនឌ័រ ត្របាញ់ចូលគ្នា និងមានផលប៉ះពាល់លើចលនាផ្នែកអំណាចនៅក្នុងវណ្ណៈ ជាតិសាសន៍ សាសនា។ល។
- ទីតាំងនៃភាពសុខស្រួល ដែលបង្កើតឡើងដោយអត្តសញ្ញាណរបស់បុគ្គល និងក្រុម អាចរងនូវការគម្រាមកំហែង។
- វប្បធម៌ មានរចនាសម្ព័ន្ធអំណាច ដែលមានចំណូលចិត្តលើ "ភាពមិនប្រែប្រួល" ដែលផ្អែកលើភាពលំអៀងផ្នែកយេនឌ័រ។

វឌ្ឍនភាពយេនឌ័រ→បើទោះជាមានការប្រឆាំងក្តី

- បុគ្គលមួយចំនួនមានទស្សនវិស័យ ចំណុចខ្លាំង និងភាពក្លាហាន ដើម្បីបញ្ឈប់ការគោរពតាម៖ **បំបែកតនាទីតាមផ្នត់គំនិតចាស់គំរិលអំពីយេនឌ័រ**

- ពួកគេប្រមែប្រមូលសម្ព័ន្ធភាព នៅក្នុងបរិដ្ឋានរបស់ខ្លួនផ្ទាល់។

- មនុស្សមួយចំនួនគឺជាចលករនៃចលនាសំខាន់ៗ៖ គន្ធី។

យេនឌ័រជាទំនាស់
យេនឌ័រជាឱកាស

បំលាស់ប្តូរយេនឌ័រ អាចមានលក្ខណៈជាក់លាក់ទៅតាមទីកន្លែង

ការបកស្រាយឡើងវិញលើសម្លៀកបំពាក់ PURDHA អាចអនុញ្ញាតិឲ្យស្រ្តីបង់ក្លាដែសទៅធ្វើការនៅរោងចក្រកាត់ដេរបាន។

ប្រជាជនបញ្ឈប់ការរុំជើងនៅប្រទេសចិន។

ស្រ្តីទីមួយបានក្លាយជាអ្នកបើករថយន្តក្រុង នៅប្រទេស ប៉ាពួ ញ៉ូវហ្គីណេ។

បំលាស់ប្តូរយេនឌ័រ អាចមានលក្ខណៈជាសាកល

បុរសកាន់តែច្រើនមានការទទួលខុសត្រូវលើការងារផ្ទះ និងការមើលថែកូន

មនុស្សស្រ្តីកាន់តែច្រើនមានតួនាទីសាធារណៈ និងតួនាទីដឹកនាំ

បំលាស់ប្តូរផ្តល់ជម្រើស

ការផ្តួចផ្តើមមានការផ្លាស់ប្តូរផ្នែកវប្បធម៌ នាំឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូរផ្នែកយេនឌ័រ។

សកម្មភាពដែលផ្អែកលើការវិភាគយេនឌ័រ អាចបង្កើតឲ្យមានការបើកចំហរដើម្បីជួយដល់អ្នកចាញ់ប្រៀប។

↓

សកម្មភាពនេះ អាចនាំឲ្យមានសមភាពយេនឌ័រកាន់តែច្រើននៅក្នុងនានាភាព។

តើនរណា ឬអ្វី ដែលគួរជាមគ្គុទ្ទេសក៍របស់យើង?

ភ្នាក់ងារផ្លាស់ប្តូរក្នុងមូលដ្ឋាន → ក្តីក្លាហានរបស់មនុស្សក្នុងមូលដ្ឋាន។

ការបែងចែក៖ នៅក្នុងការវិភាគយេនឌ័រដែលផ្តោតលើបរិបទជាក់លាក់ → វប្បធម៌និមួយៗ មានបញ្ហាផ្នែកយេនឌ័រដោយឡែករបស់ខ្លួន។

វប្បធម៌ និងយេនឌ័ររងឥទ្ធិពលពី...

សាកលភាវូបនីយកម្ម

បច្ចេកវិទ្យា ICT និងបច្ចេវិទ្យាដទៃទៀត

ការផ្លាស់ប្តូរនៅក្នុងទីផ្សារការងារ ឬក្នុងបរិដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ច

ជំលោះប្រដាប់អាវុធ និងជំលោះនយោបាយ

គម្រោងអភិវឌ្ឍនានា

អតីតកាលជាអ្វីដែលយើង
ត្រូវគោរពបូជា ប៉ុន្តែ
អនាគតជាអ្វីដែលយើង
ត្រូវគោរពបូជាកាន់តែខ្លាំង
ថែមទៀត។

Ngoni Makivaza, ការអភិវឌ្ឍនៅអាហ្វ្រិច៖
ទស្សនវិស័យរបស់អាហ្វ្រិច និងបញ្ហា
ប្រឈមទៅកាន់មជ្ឈមណ្ឌល ឆ្នាំ ១៩៩៨។

ស្វែងរកដំណោះស្រាយ

ដំបូងត្រូវកំណត់អំពីអ្វីដែលយើងត្រូវការជាមុនសិន...

សមភាពយេនឌ័រ

សមភាពយេនឌ័រ៖ ស្ត្រី និងបុរសមាន**ល័ក្ខខ័ណ្ឌស្មើគ្នា** ក្នុងការទទួលបានសិទ្ធិមនុស្សពេញលេញរបស់ខ្លួន និងដើម្បីចូលរួមវិភាគទាន ព្រមទាំងទទួអត្ថប្រយោជន៍ពីការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច សង្គម វប្បធម៌ និងនយោបាយ។

សមភាពយេនឌ័រ៖ សង្គមផ្តល់តម្លៃស្មើគ្នាចំពោះភាពដូចគ្នា និងភាពខុសគ្នារវាងបុរស និងស្ត្រី និងតួនាទីដែលបុរស និងស្ត្រីបំពេញ។

តើបានមកពីណា?... សមធម៌

ការប្រព្រឹត្តិដោយយុត្តិធម៌ ចំពោះស្ត្រី និងបុរស យោងទៅតាមសេចក្តីត្រូវការរបស់ពួកគេរៀងៗខ្លួន រួមទាំងការប្រព្រឹត្តិស្មើរគ្នា ឬការប្រព្រឹត្តិដែលត្រូវបានចាត់ទុកថាស្មើរគ្នា ក្នុងន័យនៃសិទ្ធិ អត្ថប្រយោជន៍ កាតព្វកិច្ច និងឱកាស។

ដើម្បីធានាបាននូវភាពយុត្តិធម៌ ចាំបាច់ត្រូវមាន**វិធានការនានា** ដើម្បី**ប៉ះប៉ូវសងវិញ** នូវភាពចាញ់ប្រៀបផ្នែកប្រវត្តិសាស្ត្រ និងសង្គម ដែលរារាំងមិនឲ្យស្ត្រី និងបុរសអាចប្រតិបត្តិការងារខ្លួនយ៉ាងពេញលេញ។

សកម្មភាពជាវិជ្ជមាន

វត្ថុបំណងចំបងនៅក្នុងការលើកកំពស់សមភាពយេនឌ័រ ៖ ការបង្កើតល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលមានសមធម៌

- ការផ្លាស់ប្តូរច្បាប់ តម្លៃផ្នែកវប្បធម៌ និងសាសនាដែលមានលក្ខណៈរើសអើង
- ការលុបបំបាត់នូវការអនុវត្តដែលមានលក្ខណៈរើសអើង
- ការផ្តល់អំណាចដល់ស្ត្រី៖ ស្វ័យភាពផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងនយោបាយ
- ការពង្រឹងសមត្ថភាព៖ ការចូលរួម និងភាពជាអ្នកដឹកនាំរបស់ស្ត្រី
- ការលើកកំពស់ការទទួលខុសត្រូវផ្នែកសង្គមរបស់ស្ត្រី និងបុរស និង រដ្ឋាភិបាល ដើម្បីលើកកំពស់សមភាពយេនឌ័រ

ដោយរបៀបណា?

ព័ត៌មាន

↓

ការយល់ដឹង

↓

សកម្មភាព

ព័ត៌មាន/ការបង្កើត

អ្វីដែលយើងត្រូវដឹង…

សារតាផ្នែកយេនឌ័រ

↓

ស្ត្រីនិយម

↓

តើពាក្យយេនឌ័រមានប្រភពមកពីណា?

ស្ត្រីនិយម

ចលនាទូទាំងពិភពលោកមួយ ដែលព្យាយាមលើកកំពស់ឋានៈផ្នែកនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមរបស់ស្ត្រី និងតស៊ូដើម្បីទាមទារសមភាពយេនឌ័រនៅគ្រប់ទិដ្ឋភាពទាំងអស់នៃជីវិត នៅក្នុងគ្រប់សង្គមទាំងអស់។

វិវត្តជុំវិញនឹងនិកាយគំនិត និងចលនាសង្គម

បញ្ញត្តិដែលនៅពីក្រោមគំនិតស្ត្រីនិយម បន្តវិវត្តទៅមុខ យោងទៅតាមបរិបទ ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចសង្គម នយោបាយ និងវប្បធម៌ ដែលចលនាកំពុងកើតឡើង។

ក្របខ័ណ្ឌការងារអន្តរជាតិ

CEDAW

ប៉េកាំង

គោលដៅអភិវឌ្ឍសហសវត្ស

ក្រលេកមើលទៅលើបរិបទសង្គមរបស់ខ្ញុំ... ប្រទេសកម្ពុជា...

- តើមានគម្លាតផ្នែកយេនឌ័រអ្វីខ្លះ?
- តើអ្វីជាបុព្វហេតុដែលនាំឲ្យមានគម្លាតទាំងអស់នេះ?
- តើអ្វីខ្លះជាសមាសធាតុសំខាន់ៗនៃវិសមភាពយេនឌ័រ នៅក្នុងប្រទេស/ខេត្ត/សហាគមន៍របស់ខ្ញុំ
- តើយើងត្រូវធ្វើអ្វីខ្លះ ដើម្បីលុបបំបាត់នូវវិបាកទាំងអស់នេះ?

ការយល់ដឹង និងការទទួលខុសត្រូវ

- ការទទួលខុសត្រូវរបស់រដ្ឋាភិបាល
- ការទទួលខុសត្រូវរបស់សង្គមស៊ីវិល
- ការទទួលខុសត្រូវផ្ទាល់ខ្លួន/វិជ្ជាជីវៈ

ការបញ្ជ្រាបយេនឌ័រ
ការសម្រុះសម្រួលរបស់រដ្ឋាភិបាល ការទទួលស្គាល់របស់សង្គមស៊ីវិល

ការបញ្ជ្រាបយេនឌ័រ គឺជា**វិធីសាស្ត្រគន្លឹះ** ក្នុងការជម្រុញការអនុវត្ត កិច្ចខិតខំនានា ដើម្បីសម្រេចបាននូវសមភាពយេនឌ័រ។

នេះមានន័យថាមានការយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើ **ទស្សនវិស័យ បទពិសោធន៍ និងសេចក្តីត្រូវការរបស់បុរស និងស្ត្រី** នៅក្នុងសកម្មភាពទាំងអស់ និងវិស័យទាំងអស់របស់សហគមន៍

នៅគ្រប់បរិបទទាំងអស់៖ ការបញ្ជ្រាប អាចជះឥទ្ធិពលដល់សកម្មភាពរបស់អង្គការគ្រប់ប្រភេទទាំងអស់ ដូចជារដ្ឋបាលសាធារណៈ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល គម្រោងសហប្រតិបត្តិការអភិវឌ្ឍៗលៗ

សម្មាហរណកម្ម៖ ការលើកកំពស់សមភាពយេនឌ័រ លែងជាផ្នែកដាច់ដោយឡែករបស់ការសម្រេចចិត្តតទៅទៀតហើយ ប៉ុន្តែបានក្លាយជាផ្នែកដ៏សំខាន់មួយនៅក្នុងគ្រប់សកម្មភាពនៅគ្រប់កម្រិតទាំងអស់ៗ

ការបញ្ច្រាបគឺមិនមែនជាគោលដៅចុងក្រោយនោះទេ ប៉ុន្តែគឺជាមធ្យោបាយមួយដើម្បីសម្រេចគោលដៅចុងក្រោយ។

គោលដៅចុងក្រោយ ដែលត្រូវសម្រេចឲ្យបាន

នោះគឺសមភាពយេនឌ័រ។

តើយើងធ្វើការងារសមភាពយេនឌ័រដោយវិធីណា?

1

វិភាគតួនាទី ផ្នត់គំនិតសង្គម ទំនាក់ទំនង និង **ដំណើរការ**ទាំងអស់ ដែលជាភស្តុតាងបង្ហាញនូវអតុល្យភាពយេនឌ័រ រវាងបុរស និងស្ត្រី និង **ការអនុវត្តប្រកបដោយការរើសអើងនានា** ដែលមានមូលដ្ឋានផ្អែកលើយេនឌ័រ។

2

បែងចែកឡើងវិញ ដោយយុត្តិធម៌ នូវការចូលរួមក្នុងសកម្មភាពនានា **លទ្ធភាពទទួលបាន និងគ្រប់គ្រង**លើធនធាន និងអត្ថប្រយោជន៍ ការផ្តល់តម្លៃដូចគ្នាទៅលើការងារផ្សេងៗគ្នា

ការចោទសួរ និងការព្យាយាមផ្លាស់ប្តូរការអនុវត្ត ពង្រឹង**ស្វ័យភាព និងជំនាញក្នុងការសម្រេចចិត្ត** សម្រាប់ស្ត្រី។

3

ការវាយតម្លៃលើផលប៉ះពាល់ជាក់ស្តែង ឬ ផលប៉ះពាល់ដែលអាចមាន ស្តីពីល័ក្ខខ័ណ្ឌ និងទីតាំងរបស់បុរស និងស្ត្រី។

ការវិភាគផ្នែកយេនឌ័រ

- **ការវិភាគផ្នែកយេនឌ័រ** គឺជាឧបករណ៍មួយដើម្បីកំណត់នូវ តួនាទី និងសេចក្តីត្រូវការរបស់ស្ត្រី និងបុរស នៅក្នុងបរិបទ និងបរិយាកាសគម្រោងជាក់លាក់ណាមួយ។

- **ការវិភាគផ្នែកយេនឌ័រ** អាចធ្វើឡើងនៅដំណាក់កាលណាក៏បាន ក្នុងអំឡុងវដ្តនៃគម្រោង ប៉ុន្តែប្រសិនបើដាក់នៅដំណាក់កាលធ្វើផែនការដំបូង និងដំណាក់កាលតាក់តែងគម្រោង។

ការវិភាគផ្នែកយេនឌ័រ

- នៅក្នុងពិភពការងារ ការវិភាគផ្នែកយេនឌ័ររួមមានការពិនិត្យមើលទៅលើ៖
  - បំណែងចែកពលកម្មរវាងស្ត្រី និងបុរស
  - សេចក្តីត្រូវការផ្សេងគ្នា របស់ស្ត្រី និងបុរស នៅក្នុងពិភពការងារ
  - បំណែងចែកលទ្ធភាពទទួលបាន និងការគ្រប់គ្រងលើធនធាន និងអត្ថប្រយោជន៍ ដោយផ្អែកទៅលើភេទ
  - ឱកាស និងដែនកំណត់នៅក្នុងបរិដ្ឋានសង្គម និងសេដ្ឋកិច្ច
  - សមត្ថភាពរបស់យើងជាអង្គការ និងអង្គការដៃគូរដទៃទៀត ក្នុងការលើកកំពស់សមភាពរវាងស្ត្រី និងបុរស នៅក្នុងវិស័យមុខរបរ។

តើត្រូវចាប់ផ្តើមដោយរបៀបណា?

កំណត់ថាតើយើងនៅកន្លែងណា និងតើយើងមានអ្វីខ្លះ?

ឧបករណ៍ផ្នែកច្បាប់ (បទដ្ឋានអន្តរជាតិ)	→	ផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋាន
ឧបករណ៍ផ្នែកស្ថិតិ	→	ពិនិត្យរកមើលទិន្នន័យដែលបែងចែកទៅតាមយេនឌ័រ
ឧបករណ៍ផ្នែកវិធីសាស្រ្ត	→	យកវិធីសាស្ត្រផ្នែកយេនឌ័រទៅអនុវត្ត

ការប៉ាន់ប្រមាណតម្រូវការផ្នែកយេនឌ័រ

- **ការប៉ាន់ប្រមាណតម្រូវការផ្នែកយេនឌ័រ** ផ្សារភ្ជាប់យ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយនឹងបញ្ញត្តិការវិភាគផ្នែកយេនឌ័រ៖ ទាំងពីរនេះ សុទ្ធតែជាឧបករណ៍វិភាគដ៏មានតម្លៃសម្រាប់ពង្រឹងសក្តានុពលរបស់គម្រោង ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងសេចក្តីត្រូវការ និងផលប្រយោជន៍ផ្សេងគ្នារបស់ស្ត្រី និងបុរស នៅក្នុងវដ្តនៃគម្រោងទាំងមូល។

- ការប៉ាន់ប្រមាណសេចក្តីត្រូវការផ្នែកយេនឌ័រ ជួយបង្ហាញឲ្យឃើញសេចក្តីត្រូវការផ្នែកយេនឌ័រ**ចំពោះមុខ និងជាយុទ្ធសាស្ត្រ។**

សេចក្តីត្រូវការពាក់ព័ន្ធនឹងយេនឌ័រ

សេចក្តីត្រូវការចំពោះមុខ/សេចក្តីត្រូវការជាយុទ្ធសាស្ត្រ

សេចក្តីត្រូវការចំពោះមុខ៖ គឺជាសេចក្តីត្រូវការផ្នែកសម្ភារៈដែលចាំបាច់ត្រូវឆ្លើយតប ដើម្បីបំពេញ**តម្រូវការជាមូលដ្ឋាន** របស់ជីវិត។

សេចក្តីត្រូវការចំពោះមុខ គឺជាសេចក្តីត្រូវការ**ពាក់ព័ន្ធនឹងយេនឌ័រ** នៅពេលណាដែលការបំពេញតម្រូវការនោះ គឺជាការងាររបស់យេនឌ័រជាក់លាក់ណាមួយ។

ការដោះស្រាយបញ្ហាទាក់ទងនឹងសេចក្តីត្រូវការផ្នែកយេនឌ័រចំពោះមុខ មិនផ្លាស់ប្តូរនូវទំនាក់អំណាចរវាងស្ត្រី និងបុរស នៅក្នុងសហគមន៍ឡើយ។

សេចក្តីត្រូវការជាយុទ្ធសាស្រ្ត ទាក់ទងនឹងយេនឌ័រ គឺទាក់ទងជាមួយនឹងឋានៈរបស់ស្រ្តី និងបុរស និងរចនាសម្ព័ន្ធអំណាចនៅក្នុងសហគមន៍។

យុទ្ធសាស្រ្ត

បំបែកផ្នត់គំនិតសង្គម ចោទសួរទៅលើទំនាក់ទំនងយេនឌ័រៈ ផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិត

សេចក្ដីត្រូវការចំពោះមុខ

ចំពោះមុខ និងរយៈពេលខ្លី។

មានលក្ខណៈពិសេសដោយឡែកសម្រាប់ស្ត្រីម្នាក់ៗ។

ស្ត្រីចូលរួមក្នុងនាមជាអ្នកទទួលអត្ថប្រយោជន៍ ច្រើនជាងជាអ្នកចូលរួមដ៏សកម្ម។

ទាក់ទងនឹងល័ក្ខខ័ណ្ឌនៃជីវិតប្រចាំថ្ងៃ៖ អាហារ ផ្ទះសម្បែង ចំណូល

ស្ត្រីអាចកំណត់ឃើញសេចក្ដីត្រូវការនេះដោយងាយ។

អាចឆ្លើយតបបានតាមរយៈទុនចូលផ្នែកសម្ភារៈជាក់លាក់។

តាមធម្មតា ច្រើនតែអាចឆ្លើយតបបាន ដោយមិនចាំបាច់ផ្លាស់ប្តូរតួនាទី និងទំនាក់ទំនងផ្នែកយេនឌ័រ បែបប្រពៃណី

សេចក្ដីត្រូវការជាយុទ្ធសាស្ត្រ

ច្រើនតែមានរយៈពេលវែង។

ជាសេចក្ដីត្រូវការដែលស្ត្រីភាគច្រើនមានដូចៗគ្នា។

ស្ត្រីចូលរួមក្នុងនាមជាភ្នាក់ងារ ឬជួយជម្រុញស្ត្រីឲ្យក្លាយជាភ្នាក់ងារ។

ទាក់ទងនឹងទីតាំងចាញ់ប្រៀប ភាពតូចទាប កង្វះខាតធនធាន និងការអប់រំ ភាពងាយរងគ្រោះចំពោះភាពក្រីក្រ និងអំពើហិង្សារបស់ស្ត្រី នៅក្នុងសង្គម។

ស្ត្រីមិនអាចកំណត់ឃើញដោយងាយ។

អាចឆ្លើយតបបានតាមរយៈការលើកកំពស់ការយល់ដឹងផ្នែកយេនឌ័រ ការបង្កើនការផ្តល់តម្លៃចំពោះខ្លួនឯង និងទំនុកចិត្តលើខ្លួនឯងរបស់ស្ត្រី ការអប់រំ និងការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញ ការតស៊ូមតិផ្នែកនយោបាយ និងការផ្តល់អំណាច។

អាចផ្តល់អំណាចដល់ស្ត្រី និងប្រែក្លាយទំនាក់ទំនងផ្នែកយេនឌ័រ

ការធ្វើផែនការផ្នែកយេនឌ័រ

- ការរកឃើញរបស់ការវិភាគផ្នែកយេនឌ័រ និងការប៉ាន់ប្រមាណសេចក្តីត្រូវការផ្នែកយេនឌ័រ គួរត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មានដល់**ការធ្វើផែនការ**យុទ្ធសាស្ត្ររបស់គ្រប់គម្រោងអន្តរាគមន៍។
- **ការធ្វើផែនការផ្នែកយេនឌ័រ** ផ្តោតទៅដោយការបង្កើតយុទ្ធសាស្ត្រ ដែលពិពណ៌នាអំពីរបៀបដើម្បីលើកកំពស់សមភាពយេនឌ័រ នៅក្នុងសកម្មភាពគម្រោង តាមរយៈវិធានការជាក់លាក់ និងការរៀបចំផ្នែកស្ថាប័នដូចជា៖
  - ប្តេជ្ញាឲ្យមានតុល្យភាពនៃតំណាងរបស់ស្ត្រី និងបុរស នៅក្នុងសកម្មភាពគម្រោង
  - ធានាឲ្យមានធនធាន និងជំនាញការគ្រប់គ្រាន់។

សកម្មភាពដែលផ្តោត ជាក់លាក់ទៅលើយេនឌ័រ

ការផ្តល់អំណាចដល់ស្ត្រី និងការបញ្ជ្រាប ការយល់ដឹងដល់សង្គម

ការផ្តល់អំណាចផ្នែកយេនឌ័រ

គឺជាដំណើរការនៃការកសាងមនុស្ស ពោលគឺស្ត្រី និងបុរស ឲ្យគ្រប់គ្រងលើជីវិតរបស់ខ្លួន ទទួលបានជំនាញ កសាងទំនុកចិត្ត ដោះស្រាយបញ្ហា និងអភិវឌ្ឍស្វ័យពឹងផ្អែក

ការផ្តល់អំណាចផ្នែកយេនឌ័រ **ជួយជម្រុញសមត្ថភាព របស់ក្រុមដែលកាលពីមុនធ្លាប់តែស្ថិតនៅក្នុងទីតាំងទន់ ខ្សោយ** (ឧទាហរណ៍ ស្ត្រី ឬអ្នកមានពិការភាព) **ដើម្បីឲ្យ អាចត្រៀមខ្លួនបានកាន់តែប្រសើរ និងមានសមត្ថភាព ចូលរួមនៅក្នុងការសម្រេចចិត្ត**ដែលជះឥទ្ធិពលលើរូបពួក គេ និងសហគមន៍។

ការផ្តល់អំណាចដល់ស្ត្រី ដើរតួនាទីយ៉ាងចាំបាច់នៅក្នុងការកាត់បន្ថយវិសមភាពយេនឌ័រ

ទំនាក់ទំនង

↓

សេចក្តីត្រូវការជាយុទ្ធសាស្ត្រផ្នែកយេនឌ័រ ដែលចាំបាច់ត្រូវឆ្លើយតប។

វត្តមាន និងការចូលរួមៈ មានគេមើលឃើញ និយាយច្រើន សកម្ម នឹងមានទំនុកចិត្តលើខ្លួនឯង

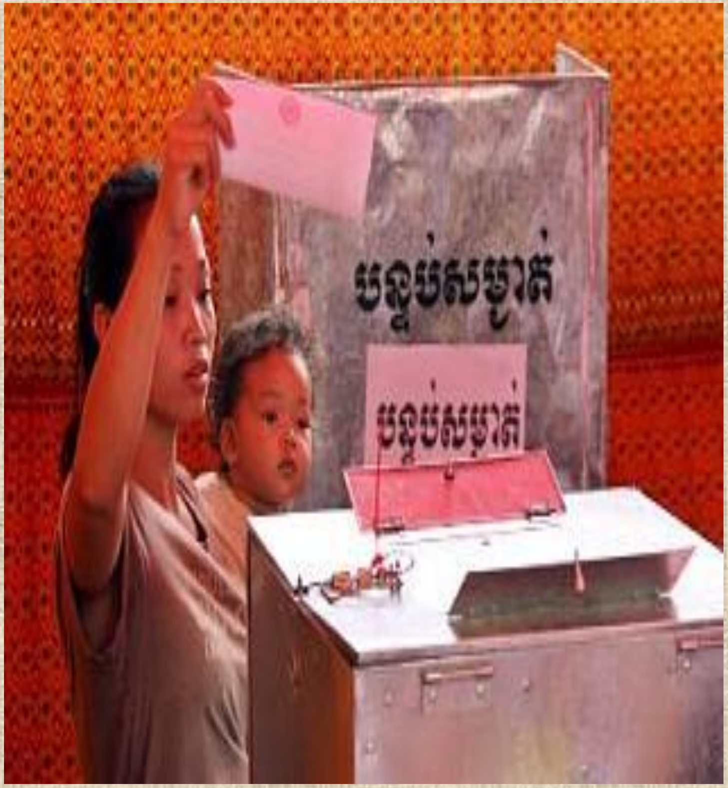

ភាពស្ងាត់ស្ងៀមមិនមែនជាជម្រើសនោះទេ...

ភាពស្ងាត់ស្ងៀមជាអ្វីដែល
យើងទាំងអស់ខ្លាច។
សម្លេង ជួយឲ្យយើងមាន
តម្លៃ ប៉ុន្តែភាពស្ងាត់ស្ងៀម
មានទំហំធំល្វឹងល្វើយ។
ខ្លួនគាត់ផ្ទាល់មិនមានមុខ
មាត់។

អេមីលី ឌីខេនសិន

៥ ការបញ្រ្ជាបយេនឌ័រ ដើម្បីឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិតសង្គម

- បង្ហាញនូវការយល់ដឹងអំពីវិសមភាពយេនឌ័រ៖ អំពើហិង្សាផ្អែកយេនឌ័រ/ការរើសអើងផ្អែកយេនឌ័រ
- បំបែកផ្នត់គំនិតសង្គមផ្អែកយេនឌ័រ
- ការផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិតសង្គម និងសហាគមន៍អំពីយេនឌ័រ

តាមវិធីណា → ការអភិវឌ្ឍយុទ្ធសាស្រ្តទាក់ទងនឹងការធ្វើឲ្យសង្គមមើលឃើញ និងការផ្សព្វផ្សាយទិន្នន័យ និងព័ត៌មានដែលពាក់ព័ន្ធ និងការធ្វើការងារដើម្បីសាងការទទួលស្គាល់របស់សង្គមចំពោះការចូលរួមវិភាគទានរបស់ស្ត្រីនៅក្នុងសង្គម

ការមើលឃើញ និង ការទទួលស្គាល់

ការមើលឃើញ និងការទទួលស្គាល់៖ ស្ត្រីជនជាតិដើមភាគតិច

ធ្វើឲ្យអ្វីដែលគេមើលមិនឃើញ ក្លាយជាអ្វីដែលគេមើលឃើញ

វិថីជីវិតពិតរបស់ស្រ្តីកម្ពុជាជាច្រើនបានបំបែកតួនាទីបែបប្រពៃណី និងចោទសួរទៅលើផ្នត់គំនិតសង្គមអំពីយេនឌ័រ